
РОЗДІЛ 2 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

УДК 373.3.091.3:784

Гоголь А. Я.

ORCID 0000-0003-3046-2268

Аспірантка Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна) E-mail: anna.gogol1994@gmail.com

МОТИВАЦІЙНО-СТИМУЛЮВАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ВОКАЛЬНО-ХОРОВОЇ НАВЧЕНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАСАДАХ ГЕДОНІСТИЧНОГО ПІДХОДУ

Мета роботи. Статтю присвячено обґрунтуванню мотиваційно-стимулювального компонента як одного з провідних у структурі вокально-хорової навченості молодших школярів на засадах гедоністичного підходу.

Методологія. Для розв'язання поставлених завдань було використано методи: науково-теоретичний аналізу та порівняння.

Наукова новизна. Автором розглянуто вокально-хорове навчання молодших школярів на засадах гедоністичного підходу, надано авторське розуміння поняття «вокально-хорова навченість молодших школярів на засадах гедоністичного підходу», визначено роль мотиваційно-стимулювального компонента у його структурі.

У статті розглянуто поняття «мотив», «мотивація», «мотивація учіння», «стимул», що становлять основу мотиваційно-стимулювального компонента вокально-хорової навченості молодших школярів на засадах гедоністичного підходу. Як необхідну у позашкільному навчанні представлено мотивацію афіліації та досягнення успіху. У контексті вокально-хорового навчання на засадах гедоністичного підходу підкреслено значення позитивної мотивації та ставлення учнів до навчання. Висвітлено погляди вітчизняних та зарубіжних науковців з досліджуваної проблеми у психолого-педагогічному аспекті, розглянуто різні точки зору щодо зовнішніх та внутрішніх складників мотивації. Акцентовано гедоністичну спрямованість мотивації вокально-хорового навчання, що сприяє розвитку музичних здібностей школярів, надихає їх до творчості.

Висновки. Формування мотиваційно-стимулювального компонента набуває особливого значення в процесі вокально-хорового навчання на засадах гедоністичного підходу, оскільки наявність мотивації активізує потяг молодших школярів до отримання нових знань, оволодіння вокально-хоровими навичками, до колективної музичної творчості, самовираження, концертних виступів, чим і визначає його успішність у закладах позашкільної освіти.

Ключові слова: позашкільна освіта, вокально-хорове навчання, молодші школярі, мотивація, стимул, компонентна структура.

Постановка проблеми. Вокально-хорове навчання є одним із найпопулярніших мистецьких напрямків в закладах позашкільної освіти України. Адже здавна українська нація є однією з найспівучіших у світі, а вокально-хорові колективи завжди користуються неабиякою популярністю як на батьківщині, та і далеко за її межами. Вокально-хорове навчання активно здійснюється у закладах позашкільної освіти, продовжуючи традиції колективного музикування, які збереглися впродовж віків. Воно має освітню, виховну, соціальну і комунікативну спрямованість, забезпечує культурно-творчий та естетичний розвиток учнів і формування в них духовних, моральних, загальнолюдських цінностей, актуалізуючи розвиток їхньої мотиваційно-ціннісної сфери.

Вокально-хорова навченість молодших школярів – це динамічний результат навчання учнів, отриманий завдяки правильному педагогічному керуванню цим процесом, спрямованим на пошук новітніх підходів і методів роботи для вдосконалення уже засвоєних ними знань, набутих вокально-хорових навичок.

Вокально-хорове навчання молодших школярів на засадах гедоністичного підходу передбачає їхню старанність і зацікавленість, що потребує постійного заохочення та мотивації, адже неправильні мотиваційні установки спричиняють в учнів небажання навчатись.

Отже, проблема розвитку мотиваційної сфери щодо вокально-хорової навченості молодших школярів є актуальною і потребує спеціального наукового дослідження.

До питання вокально-хорового навчання молодших школярів неодноразово зверталися у своїх працях провідні науковці. Проблеми розвитку школяра засобами вокально-хорового співу висвітлено у дослідженнях О. Апраксиної, А. Богларського, І. Зеленецької, Н. Тевлиної, Л. Хлебникової, Н. Черноіваненко та ін.. Дослідженням специфіки дитячих голосів займалися Б. Алієв, Е. Виноградова, Д. Огороднов, О. Менабені, Н. Орлова, І. Пономарьков, О. Раввінов, Г. Струве, Г. Стулова та інші видатні науковці.

Основні питання мотиваційної сфери навчання висвітлені у працях М. Алексєєвої, Б. Ананьєва, Ю. Бабанського, Л. Божович, С. Занюка, В. Климчука, В. М'ясищева, Ф. Моргуна, Ю. Орлова, Н. Рудої, О. Скрипниченка та інших науковців. Питання мотивації учіння висвітлено з точки зору психології (В. Давидов, Г. Костюк, С. Максименко, С. Рубінштейн та ін.) та педагогіки (А. Маркова, Т. Матис, М. Матюхіна, А. Орловта ін.).

Питання мотиваційної сфери у музичному навчанні розглядали А. Береза, Л. Масол, І. Ростовська, О. Рудницька, Н. Скакун, А. Скопич. Про важливість стимулювання у процесі музичного навчання зазначали Л. Дмитрієва, О. Лобова, Е. Печерська, О. Ростовський. Проблеми мотивації у вокально-хоровому навчанні приділяли увагу Л. Василенко, А. Кузьменко, О. Майба та інші.

Проте, проблема мотиваційної сфери у процесі вокально-хорового навчання молодших школярів на засадах гедоністичного підходу не підлягала детальному дослідженню та потребує додаткового наукового обґрунтування.

Метою статті є обґрунтування мотиваційно-стимульовального компонента як одного з провідних у структурі вокально-хорової навченості молодших школярів на засадах гедоністичного підходу.

Методологія базується на загальних положеннях педагогіки та психології і відображає взаємозв'язок методів для виявлення ролі мотиваційно-стимульовального компонента у структурі вокально-хорової навченості молодших школярів на засадах гедоністичного підходу.

Наукова новизна полягає у наданні авторського розуміння поняття «вокально-хорова навченість молодших школярів на засадах гедоністичного підходу», структуру якого складають когнітивний, мотиваційно-стимульовальний, емоційно-вольовий, ціннісно-орієнтаційний, творчо-коригувальний компоненти, актуалізації ролі мотиваційно-стимульовального компонента як провідного.

Результати дослідження. Характеристикою досягнення вищого рівня загального психічного та особистісного розвитку людини, є її здатність до навчання. Як відомо, навчання є новим видом діяльності для молодших школярів, що відкриває їм нові можливості та сприяє різнобічному пізнанню навколишнього світу.

Результатом навчання завжди є навченість. Всебічно розглядаючи навченість у педагогічному та психологічному аспектах, звернімося до довідникової літератури. У «Психологічному словнику» за редакцією В. Зінченко та Б. Мещерякова «навченість» розглядається як емпірична характеристика індивідуальних можливостей тих, хто навчається, а також як засвоєння ними навчальної інформації тощо. Категорія навченості включає певні параметри особистості, а саме характер, емоційні прояви, мотивацію, відношення учнів до учбового колективу та педагога [14].

Натомість у російськомовному «Словнику практичного психолога» С. Головіна визначено термін «обучаемість», що трактується як «здатність до навчання», швидкість та якість набуття людиною знань, умінь та навичок у процесі навчання. Основою «обучаемости» як здатності до навчання С. Головін визначає рівень пізнавального розвитку, уяви, мислення, уваги, пам'яті, мови; рівень розвитку мотиваційної, вольової та емоційної сфер людини; рівень оволодіння індивідом навчальним матеріалом та ступінь його активного практичного застосування тощо [5].

Проте, цей термін, хоча й близький до поняття «навченість», на нашу думку, йому не тотожний, що підтверджується визначенням С. Вишнякової, яка розглядає навченість у педагогічному аспекті.

Зокрема, науковець зауважує, що на відміну від навчання, термін «навченість» використовується для визначення рівня психологічної налаштованості та підготовленості до певної професійної діяльності, розуміння суті справи, володіння знаннями, вміннями та навичками, що є необхідними для успішного виконання поставлених завдань, різного змісту та складності [3].

Отже, вокально-хорова навченість молодших школярів – неоднозначне, складне психологічне утворення, що має багатокомпонентну структуру, у складі якої, розуміючи останню як фонд отриманих дійових знань, вокально-хорових, слухових, музично-виконавських умінь та навичок, якими володіють учні в результаті вокально-хорового навчання, визначаємо мотиваційно-стимулювальний, когнітивний, ціннісно-орієнтаційний, емоційно-вольовий, творчо-коригувальний компоненти.

Серед вищенаведених структурних компонентів вокально-хорової навченості молодших школярів, акцентуємо мотиваційно-стимулювальний і розглянемо його детальніше, оскільки організація освітньої діяльності закладу позашкільної освіти в будь-якій галузі неможлива без мотивації.

Мотивація може бути внутрішньою або зовнішньою щодо навчання, однак завжди є внутрішньою характеристикою особистості як суб'єкта цього процесу. Передумовою успішної мотивації є сформованість спонукальної сфери учнів, розвиток якої потребує цілеспрямованого педагогічного впливу.

Мотиваційно-стимулювальний компонент вокально-хорової навченості передбачає наявність у молодших школярів стимулів, потреб та мотиваційних установок на співацьку діяльність у вокально-хоровому колективі, на оволодіння учнями вокально-хоровими навичками та на процес навчання у закладі позашкільної освіти в цілому.

Мотивація – одне з базових понять психології, що використовується для пояснення рушійних сил поведінки, діяльності людини. Мотивація є складною системою потреб, інтересів, ідеалів, установок, емоцій, цінностей, що виступає регулятором поведінки особистості, її діяльності у навколишньому середовищі та вищим рівнем свідомості (С. Обмачевська, В. Скрипова, М. Ухова).

Поняття «мотив» та «мотивація» у психолого-педагогічній літературі розглядали О. Сергеєнкова, А. Сторяренко, О. Литовченко, Н. Бордовська, А. Реан. У трактуванні понять «мотивація» та «мотив» дослідниками виділяється низка тверджень. У довідниковій літературі мотивація – це «система мотивів, або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки. Як мотиви можуть виступати: уявлення й ідеї, почуття й переживання, що виражають матеріальні або духовні потреби людини. Одна й та сама діяльність може здійснюватися з різних мотивів. Значення мотивів для поведінки, діяльності й формування особистості дуже велике» [6, 295]. Саме ж поняття «мотив» (з фр. Motif) розглядається як стимул до певної діяльності, зовнішні або внутрішні умови, що стимулюють підвищення активності суб'єкта та задоволення його потреб [6].

Термін «мотивація» використовується у двоякому сенсі: як система факторів детермінації поведінки (мотиви, цілі, прагнення, наміри тощо), та як характеристика процесу для стимулу та підтримки поведінкової активності на відповідному рівні. Мотивація визначається як певна сукупність психологічно-характерних причин поведінки людини, спрямованих на її активність (О. Сергеєнкова). У контексті нашого дослідження важливо, що мотивація особистості зумовлена не лише цілями, потребами та переконаннями, а й такими характеристиками як знання, уміння, навички та здібності. Тоді мотивація є процесом для підтримки активності людини на кожному етапі її діяльності (О. Литовченко). Отже, проаналізувавши думки вчених можемо визначити, що мотивація – це психологічний чинник, що впливає на активність людини у досягненні визначених цілей у різних сферах діяльності.

М. Заброцький стверджує, що «будь-яка діяльність відбувається під впливом певних спонук, які визначають активність її суб'єкта. Саме сукупність таких спонук формує мотиваційну сферу діяльності. Не виняток і навчання як вид діяльності. До мотиваційної сфери цього виду входять потреби учня (студента), його інтереси, переконання, ідеали, уявлення про себе» [8, 55]. Звернення до гедоністичних засад у позашкільному навчанні спрямоване не лише на врахування емоційного стану, особистісних переживань та бажань молодших школярів, а й індивідуальних потреб та інтересів кожного учня.

Саме у молодшому віці розпочинається систематичне навчання, головним завданням якого є навчити дітей правильно здобувати знання, що зіграють вагомий роль у загальному розвитку особистості. Мотивація до навчання у молодших школярів формується у його процесі та супроводжується зацікавленням різними сферами (читання, письмо, математика, історія, мистецтво, зокрема музичне тощо). У процесі навчання інтереси дитини збагачуються та диференціюються. У більшості учнів молодших класів стимул, інтерес до навчання та його результатів, виступаючи для них як самоціль, з'являються безпосередньо у процесі навчання.

Розглядаючи навчальні мотиви Ф. Гааз стверджує, що оскільки різноманітні види діяльності забезпечують різний результат, мотиви навчання є досить широкі. Основним навчальним мотивом вчений визначає набуття нового досвіду та знань, але водночас зазначає, що учень також може виявити бажання до самоствердження, винагороди, пошани інших осіб, насолоди та задоволення [4].

О. Рудницька поділяє мотиви на неусвідомлювані, які спрямовані на покращення самовдосконалення та самопізнання; усвідомлювані, що передбачають визначення життєвих та професійних цілей; провідні (головні мотиви); мотиви розвитку, що визначають потреби у актуалізації та реалізації власного

потенціалу; стимулювальні мотиви (до навчальної, творчої діяльності тощо) [12]. У контексті дослідження нами актуалізовано пізнавальні мотиви та мотиви творчої діяльності.

Вокально-хорове навчання на засадах гедоністичного підходу неможливе без пізнавальних мотивів, адже саме такі мотиви реалізуються шляхом отримання насолоди та задоволення від навчального процесу та пізнання нового. Пізнавальна діяльність учнів та формування у них пізнавальних мотивів є провідним елементом навчання та успішності молодших школярів, який дозволяє реалізувати загальні природні потреби особистості. Основою орієнтації пізнавальних мотивів є засвоєння учнями нових знань. Навчально-пізнавальні мотиви спрямовані на опанування школярами різних способів набуття умінь та отримання знань (Л. Яременко).

Важливим для процесу вокально-хорового навчання на гедоністичних засадах є ставлення учнів до нього. А. Маркова виділяє типи ставлення учнів до навчання залежно від мотивів: позитивне, як аморфне; позитивне, як ініціативне та пізнавальне; позитивне, як дієве, особистісне; негативне, як байдуже чи нейтральне. Негативне ставлення учнів до навчання вчена характеризує недостатньою мотивацією, несформованою ціллю, відсутністю бажання виконувати певні дії, завдання та вичерпаними пізнавальними мотивами. Позитивне (пізнавальне, ініціативне) ставлення учнів до навчання характеризується зародженням нових мотивів, визначенням нових цілей та пошуком нестандартних, комфортних способів вирішення проблем на шляху до мети [10].

О. Гребенюк наголошує, що вагомого значення у контексті позашкільної освіти набуває мотивація афіліації та досягнення успіху. Під мотивацією афіліації науковець розуміє систему мотивів та потреб учнів, серед яких: прагнення до пізнання нового, до самоствердження, прагнення до спілкування. Функціями мотивації афіліації у навчанні виступають: пізнавальна, емоційна та інтеграційна. Пізнавальна функція відображає набуті учнями знання, уміння та навички у процесі навчання, емоційна функція – відображення стосунків школярів з іншими учасниками навчального процесу, інтеграційна – демонструє збагачення мотивацій особистості. Мотивація досягнення успіху розглядається вченим як система цілей та потреб на шляху до досягнення мети та отримання певної винагороди [7].

Не менш важливим типом мотивації до вокально-хорового навчання на засадах гедоністичного підходу є позитивна мотивація навчання. Основою формування позитивної мотивації навчання є правильно організований навчальний процес з доступним викладом матеріалу, колективні форми роботи, педагогічний стиль вчителя та його вміння розумно оцінювати кожного школяра (Є. Ільїн).

Г. Щукіна зазначає, що найважливішим компонентом пізнавальних мотивів є пізнавальний інтерес, що активізує в учнів пам'ять, мислення, уяву, увагу. Такі психологічні явища сприяють емоційному піднесенню та інтелектуальному задоволенню. Вчена вважає пізнавальний інтерес «вибірковою спрямованістю особистості, зверненою до царини пізнання, її предметної складової та самого процесу оволодіння знаннями» [17, 186].

У контексті нашого дослідження варто звернутись до А. Маслоу, який наголошує, що людина завжди прагне до «радошів життя, котрі звичайними людьми сприймаються як «більш піднесені» або спрямовані, наприклад, на кохання і творчість. Варто людині відчувати ці радощі, і вона буде надавати їм перевагу з-поміж інших» [11, 82]. Основою мотивації творчості є прагнення до самовираження та реалізації власних творчих здібностей та потенціалів, зокрема у вокально-хоровому колективі. Гедоністичним аспектом мотивації творчості до вокально-хорового навчання є отримання насолоди не лише від кінцевого результату праці, а й від творчого процесу в цілому. До того ж мотивація творчості є невід'ємним фактором для чітких та успішних рішень щодо творчих завдань та планів.

На думку К. Роджерса, мотивом творчості є бажання та прагнення людини проявити свої знання, уміння, навички, можливості, реалізувати себе в певній галузі. Таке прагнення до самореалізації розглядається К. Роджерсом як спрямовуюче начало, прагнення особистості до самовдосконалення, вираження власного «Я». Науковець стверджує, що «це прагнення є в кожній людині і очікує тільки необхідних умов для звільнення і прояву. Саме воно і є головною мотивацією творчості, коли організм вступає у нові стосунки з навколишнім світом, намагаючись найбільш повно бути самим собою» [15, 354].

У процесі вокально-хорового навчання особливого значення набуває також поняття «мотивація учіння», що в психології визначається як система певних чинників (особистісних, соціальних, природних тощо), що спонукають до навчальної діяльності, розвитку здібностей учнів; до виконання вимог навчального процесу та активності у вирішенні проблем; до зусиль, потрібних для подолання навчальних труднощів тощо [13].

Проблему формування мотивації учіння в теорії та методиці інструментально-виконавської підготовки розглядала І. Ростовська в межах дослідження формування мотивації учіння гри на фортепіано у школярів. Сутність мотивації учіння та особливості її формування у школярів науковець вбачає у ставленні учнів до навчання, усвідомленні ними сенсу та значення учіння, рівні самооцінки та прагнень особистості.

І. Ростовська розглядає мотивацію учіння як «систему мотивів особистості, яка спонукає її до активності для досягнення значущих цілей учіння і визначає його змістові орієнтири і конкретні форми. Особливості мотивації учіння визначаються індивідуальними відмінностями учня, актуальною

ситуацією, яка включає процеси вибору між можливими варіантами дій, сприймань, змістом мислення, вольовими зусиллями, спрямованістю особистості» [16, 7]. Отже, ефективність вокально-хорового навчання передбачає розвиток у молодших школярів здатності і потреби до самовдосконалення, що підкріплюється вольовими зусиллями і неможливий без мотивації учіння.

У межах нашого дослідження варто розглянути зовнішні та внутрішні складники мотивації. За П. Анісімовим, зовнішні складники мотивації – це музичне мистецтво, мета навчальних програм, педагог як особистість, умови, за яких відбувається навчання, а внутрішні – духовні потреби, здібності учнів та їх ціннісні орієнтації [1].

На відміну від П. Анісімова, О. Лобова, досліджуючи мотиваційну сферу молодших школярів, до зовнішніх навчальних мотивів відносить загальні, а до внутрішніх – суто «музичні». Зовнішні мотиви представляють мотиваційну сферу традиційно притаманними цьому віку мотивами навчання, що передбачають здобуття похвали педагога та батьків, стимул до пізнання нового, зацікавленість процесом навчання, утвердження власного «Я» у колективі та інше. Внутрішні навчальні мотиви збагачують мотивацію компонентами, які пов'язані суто з музичним навчанням та його здатністю впливати на психіку учня, його почуття та емоційний стан, викликати певні хвилювання та стимулювати до дії [9].

Як зазначає Л. Божович, не всі учні мають однакові мотиви до навчання. Для однієї групи школярів, навчання є засобом досягнення певних цілей за межами навчальної діяльності (наприклад, задоволення соціальної потреби в самоутвердженні). До мотивів цієї групи школярів відносять широкі зовнішні соціальні мотиви навчальної діяльності, які пов'язані з розумінням (на доступному для дітей даного віку рівні) суспільної ролі учня, його громадського обов'язку, а також вузькі особисті мотиви – задоволення самолюбства, почуття власної гідності, намагання відзначитися та виділитися в колективі однолітків. Інша група молодших школярів має внутрішні мотиви навчання, що характерні для діяльності, спрямованої на здобуття знань, оволодіння необхідними для цього способами дій. Учні цієї групи отримують мотивацію та стимул для нових звершень від нових засвоєних знань, умінь та навичок, від успішного подолання труднощів, що виникають у процесі навчання [2].

Проаналізувавши дослідження вищезазначених науковців [1; 2; 9] щодо зовнішніх і внутрішніх складників мотивації зазначимо, що нам близька позиція О. Лобової. Крім того, ми акцентуємо гедоністичну спрямованість мотивації вокально-хорового навчання, що сприяє розвитку музичних здібностей школярів, надихає їх до творчості.

Зазначимо також, що, на нашу думку, мотиви творчості неможливі без навчальних, адже навчальні мотиви спрямовані за засвоєння учнями знань, набуття умінь та навичок у даній галузі, а мотиви творчості активізують бажання до прояву отриманих результатів навчання у різних формах роботи перед загальною аудиторією (концертна діяльність, творчі звіти, показ творчих здобутків для батьків, друзів тощо).

Важливу роль у процесі навчання посідає стимулювання. Під стимулюванням у навчанні (від лат. Stimulo – спонукую, заохочую) розуміють активізацію бажання школярів навчатись, отримувати знання, пізнавати нове, досягати означених цілей у поєднанні з правильно виробленими мотивами навчання [6, 320].

У контексті нашого дослідження факторами, що стимулюють учнів у процесі вокально-хорового навчання визначаємо: надання молодшим школярам можливість вільного прояву творчості; поєднання різних форм роботи, спрямованих на заохочення дітей до навчальної діяльності; стимулювання до самоконтролю та взаємоконтролю у колективі чи групах; можливість індивідуалізації вокально-хорового навчання; забезпечення педагогічної підтримки молодших школярів у колективному та індивідуальному навчанні.

Хорошим стимулом у процесі вокально-хорового навчання молодших школярів, особливо у закладах позашкільної освіти, є активна концертна діяльність. Вона дозволяє учням зрозуміти усю вагомість виконаної ними роботи, пережити успіх і стимулює їх інтерес до подальшого навчання і вдосконалення своїх виконавських умінь. Звернення до засад гедоністичного підходу на етапі підготовки виступу робить процес навчання легким та невимушеним. Вдалі концертні виступи дають поштовх для подальшого творчого натхнення учнів, збагачують їх духовно, сприяють розвитку позитивних емоцій, задоволенню власних музичних потреб.

Концертний виступ є однією із основних форм вокально-хорової діяльності молодших школярів у закладах позашкільної освіти та, водночас, презентацією здобутків вокально-хорового навчання: реалізації засвоєних знань, набутих вокально-хорових умінь та навичок публічно, перед батьками, друзями тощо. Проте, важливо, щоб концертна діяльність була не лише кінцевою метою вокально-хорового навчання, а й початком нового, стимулом до майбутніх звершень.

Висновки. Отже, мотиваційно-стимулювальний компонент у структурі вокально-хорової навченості молодших школярів на засадах гедоністичного підходу є провідним. Адже без постійного стимулу до подальшого вдосконалення власних умінь, знань та навичок ефективність вокально-хорового навчання молодших школярів неможлива. Мотивація творчості дозволяє досягти насолоди саме у процесі вокально-хорового навчання, а не лише на його завершальному етапі.

Зовнішні мотиви вокально-хорового навчання у закладах позашкільної освіти є поштовхом до пізнання нового, досягнення вищих звершень, визначення та становлення у молодших школярів свого соціального «Я» у колективі зі здатністю до самоствердження та самовираження. Внутрішні мотиви до процесу вокально-хорового навчання сприяють вияву позитивних емоцій молодших школярів, зароджують прояв натхнення учнів та стимул до активної концертної діяльності.

Подальшу роботу ми вбачаємо у визначенні критеріїв вокально-хорової навченості молодших школярів на засадах гедоністичного підходу.

References

1. Анисимов П. В. Формирование у школьников мотивации учебной музыкальной деятельности как проблема подготовки учителя : автореф. дис. ... канд. пед. наук : Москва, 1987. 16 с.
Anysymov, P. V. (1987). Formirovaniye u shkolnykov motyvatsyyu uchebnoy muzykalnoy deyatelnosti kak problema podgotovky uchytelya [Formation in schoolchildren of motivation for educational musical activity as a problem of teacher training]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow, Russia.
2. Божович Л. И. О мотивации учения. Москва: Академия, 1999. С. 88–90.
Bozhovich, L. I. (1999). O motivatsii ucheniya [About motivation for learning]. Moscow, Russia : Akademiya.
3. Вишнякова С. М. Профессиональное образование: ключевые понятия, термины, актуальная лексика : словарь. Москва: НМЦ СПО, 1999. 538 с.
Vishnyakova, S. M. (1999). Professional'noe obrazovanie : klyucheveye ponyatiya, terminy, aktual'naya leksika : slovar' [Professional education: key concepts, terms, relevant vocabulary: dictionary]. Moscow, Russia : NMC SPO.
4. Гааз Ф. И. Педагогическая психология. Москва: Феникс, 2003. 240 с.
Gaaz, F. I. (2003). Pedagogicheskaya psihologiya [Pedagogical psychology]. Moscow, Russia: Feniks.
5. Головин С. Ю. Словарь практического психолога. Москва : Харвест, 1998. 976 с.
Golovin, S. YU. (1998). Slovník praktichnogo psihologa [Practical Psychologist's Dictionary]. Moscow, Russia : Harvest.
6. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997, 375 с.
Goncharenko, S. U. (1997). Ukrayins'kyu pedahohichnyy slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyiv, Ukraine : Lybid'.
7. Гребенюк О. С., Гребенюк Т. Б. Основы педагогики индивидуальности. Москва, 2004. 456 с.
Grebennyuk, O. S. & Grebenyuk, T. B. (2004). Osnovy pedagogiki individual'nosti [Fundamentals of personality pedagogy]. Moscow, Russia.
8. Заброцький М. М. Педагогічна психологія : курс лекцій. Київ: МАУП, 2000. 100 с.
Zabroc'kij, M. M. (2000). Pedagogichna psihologiya: kurs lekcij [Pedagogical psychology: course of lectures]. Kyiv, Ukraine : MAUP.
9. Лобова О. В. Мотивационные элементы ученика в системе музыкального образования школьников Украины. Прага, 2007. С. 232–238.
Lobova, O. V. (2007). Motivacionnyye elementy uchebnika v sisteme muzykal'nogo obrazovania shkol'nikov Ukrainy [Motivational elements of a student in the system of musical education of schoolchildren in Ukraine]. Prague, Czech Republic : Brandyse nad Labem.
10. Маркова А. К., Матис Т. А., Орлов А. Б. Формирование мотивации учения: кн. для учителя. Москва: Просвещение, 1990. 192 с.
Markova, A. K., Matis, T. A., Orlov, A. B. (2007). Formirovaniye motivatsii uchenia: kn. dlya uchitelya [Formation of motivation for learnind: book for the teacher]. Moscow, Russia : Prosveshchenie.
11. Маслоу А. Психология бытия. Москва : Рефл-бук; Киев: Ваклер, 1997. 304 с.
Maslou, A. (1997). Psihologia bytiya [The psychology of being]. Moskow, Russia : Refl-buk; Kyiv, Ukraine : Vakler.
12. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика / упоряд. О. П. Рудницька [та ін.] заг. ред. О. В. Михайличенко; ред. Ю. Г. Николаї. Сумми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 255 с.
O. P. Rudnyczka, [ta in.]. (2010). Mysteczka osvita v Ukraini: Teorya I praktyka [Art edycation in Ukraine: theory and practice]. Summy, Ukraine: SumDPU im. A. S. Makarenka.
13. Психологічний довідник учителя: в 4 кн., кн. 2 / упоряд. В. Андрієвська / за заг. ред. С. Максименка. Київ : Главник, 2005. 112 с.
Psyhologychnyj dovidnyk uchu'telya: v 4 kn., kn. 2 (2005). [Psychological reference book of the teacher: in 4 books, book 2]. Kyiv, Ukraine : Glavnyk.

14. Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. 4-е изд. дополн. и испр. Москва: АСТ, СПб : Прайм-Еврознак, 2008. 868 с.
Psihologscheskij slovar (2008). [Psychologscal dictionary] / Pod red. V. P. Zinchenko, B. G. Meshchryakova. 4-e izd., dopoln. i ispr. Moscow, Russia : AST; SPb., Russia : Praim-Evroznak.
15. Роджерс К. П. Взгляд на психотерапию. Становление человека. Москва : Прогресс, 1994. 480 с.
Rodzhers, K. P. (1994). Vzglyad na psihoterapiyu. Stanovlenie cheloveka [A look at psychotherapy. Becoming a human]. Moscow, Russia: Progress.
16. Ростовська І. О. Формування мотивації учіння гри на фортепіано у школярів : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2009. 19 с.
Rostovs'ka I. O. (2009). Formuvannya motivaciy uchinnya grin a fortepiano u shkolyariv [Formation of motivation to learn to play the piano in schoolchildren]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, Ukraine : NPU im. M. P. Dragomanova.
17. Щукина И. Г. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся. Москва : Педагогика, 1988. 203 с.
Shchukina, I. G. (1988). Pedagogicheskie problem formirovaniya poznavatel'nyh interesov uchaschihsya [Pedagogical problems of the formation of the cognitive interest of students]. Moscow, Russia : Pedagogika.

Hohol A.

ORCID 0000-0003-3046-2268

Postgraduate student
at National Pedagogical Dragomanov University
(Kyiv, Ukraine) E-mail: anna.gogol1994@gmail.com

MOTIVATIONAL-STIMULATING COMPONENT OF VOCAL-CHORAL LEARNING OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN ON THE BASIS OF HEDONISTIC APPROACH

Article's purpose. *The article considers the topical issue of extracurricular education – determining the components of vocal and choral learning of primary school children.*

Methodology. *The research is based on the application of common scientific methods, namely, analysis, comparison.*

Scientific novelty. *The component structure of vocal and choral learning of junior school children was defined by the author on the basis of the hedonistic approach (cognitive, emotional-volitional, motivational-stimulating, value-oriented, creative-corrective). Based on the analysis of the concept of «learning» from the point of view of psychology and pedagogy, the concept of «vocal and choral learning of primary school children's» is defined.*

Motivation of the affiliation and reaching of success is considered as necessary in extracurricular education. In the context of vocal and choral learning on the basis of a hedonistic approach, the importance of attitude and positive motivation to learn is emphasized. The cognitive motives and motives of creative activity that are necessary for the development of primary school children's interest in learning something new in the process of vocal and choral learning are actualized. It is noted on the importance of a concert performance in the vocal and choral learning of junior school students, as a mandatory form of manifestation of opportunities, knowledge, skills and abilities of students.

Conclusions. *It is concluded that vocal and choral education of primary school children's on the basis of the hedonistic approach should be carried out taking into account such structural components as cognitive, motivational-stimulating, emotional-volitional, value-oriented, creative-corrective. Motivational-stimulating component as a leader in the structure of vocal and choral education of junior school children, aimed at ensuring their positive attitude to creative activity.*

Keywords: *extracurricular education, vocal-choral education, children of primary-school-age, motivation, stimulus, component structure.*

Стаття надійшла до редакції 11.02.2021

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент А. В. Козир